

De lemen huizen

De Stichting Monumentenfonds Aruba viert dit jaar haar eerste lustrum. Ter introductie van onze lustrum Monumentenkalender 2002 brengen wij een typisch voorbeeld van de zeer specifieke Arubaanse bouw in vroeger tijden: het "lemen huis".

De intensieve speurtocht naar de culturele geschiedenis van de Arubaanse bouwkunde heeft snel aan het licht gebracht dat de erfenis zeker meer omvat dan enkele fraaie huizen in Oranjestad. Niet alleen is er de vrijwel unieke Arubaanse bouwtraditie van stenen kunukhuizen, maar minder zichtbaar, soms letterlijk verborgen in de mondi, vinden we de restanten van lemen woonhuizen en magasin's die evenzeer de Arubaanse versie van "architecture without architects" belichamen. Leemarchitectuur op Aruba is zeldzaam geworden. Bouwmateriaal was afkomstig uit de directe woonomgeving: kwihihout voor de kapconstructie en de wandstijlen, lange buigzame takken voor het vlechten van de wanden, en maïsstengels, palmtakken of kernhout van de cadushicactus voor de dakbedekking. Leem, het materiaal waarmee wanden en daken werden afgepleisterd en vloeren gestort, maakte men van klei vermengd met water en yerba blanco, een grassoort die op elk Arubaans achterterf wel te vinden is.

Casnan di torto

Fundacion "Monumentenfonds Aruba" e aña aki ta celebra su promer lustru. Como introduccion di nos calendario di monumento 2002 di lustru nos ta presenta un ehempel tipico di construcion Arubano specifico di antaño "casnan di torto".

Un buskeda intensivo na e historia cultural di e arquitectura Arubano, a trece hopi cla padilanti cu e herencia tin hopi mas cu simplemente algun casnan bunita den Oranjestad. No solamente tin e unico tradicion Arubano di casnan di canucu di piedra, pero menos visible, tin biaha realmente scondi den mondi, bo ta haya e restonan di e casnan di torto y mangazina cu tambe ta demostra e forma di arquitectura Arubano cu ta ser considera como "architecture without architects". E arquitectura di torto na Aruba a bira escaso. Material di construcion pa e casnan tabata procedente di loka tin den vecindario: mata di kwihi pa construcion di e estilo di bandanan di muraya, e takinan largo cu ta dobla tabata ser usa pa vlecht e murayanan, y e troncon di mata di maishi, ramanan di mata di palmanan y e troncon di mata di cadushi tabata ser usa pa traha e dak. E torto, e material cu cual ta pleister murayanan y daknan y ta basha vloer, tabata worde traha door di mescla klei cu awa y e asina yama yerba blanco cu ta un tipo di yerba cu por ser haya parti patras di cada cura Arubano.

The mud houses

The Stichting Monumentenfonds Aruba (Foundation Monuments and Historic Buildings Fund) celebrates its first lustrum this year. By way of introduction to our lustrum Monuments and Old Buildings Calendar 2002, we present a typical example of the very specific Aruban architecture in the old times: the mud house.

The intensive research into the cultural history of Aruban architecture quickly revealed that the heritage certainly consists of more than a few beautiful houses in Oranjestad. Not only do we have the virtually unique building tradition of stone "canucu houses", but less visible, sometimes even literally hidden in the bush, we find the remnants of mud dwellings and "magasina's" (sheds), which just as well embody the Aruban version of "architecture without architects". Loam architecture has become rare in Aruba. Building material came from the immediate living environment: "kwihi" wood for the roof construction and the wall posts, long flexible branches for weaving the walls, and sorghum stalks, palm leaves or heartwood from the "cadushi" cactus for roofing material. Loam, the material with which walls and roof were plastered and floors were poured, was made of clay mixed with water and "yerba blanco", a type of grass that is to be found in virtually every Aruban backyard.

MONUMENTONAN MONUMENTEN MONUMENTS

ARUBA 2002